

Брюксел, 15 май 2025 г.
(OR. en)

8817/25

Междуетноститутуционално досие:
2020/0103(COD)

ECOFIN 527
UEM 147
CADREFIN 44
CODEC 580
EIB
ECB

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 12 май 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2025) 198 final

Относно: ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН
КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ
Междетноститутуционална оценка на Инструмента за техетическа подкрепа
(2021—2027 г.)

Приложено се изпраца на делегациите документ COM(2025) 198 final.

Приложение: COM(2025) 198 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 12.5.2025 г.
COM(2025) 198 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Междинна оценка на Инструмента за техническа подкрепа (2021—2027 г.)

{SWD(2025) 117 final}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Междинна оценка на Инструмента за техническа подкрепа (2021—2027 г.)

ВЪВЕДЕНИЕ

Структурните реформи могат да се разбират като мерки с дълготраен ефект по отношение на структурата на икономиката, институционалната и регулаторната рамка, в която извършват дейност предприятията и хората, както и публичното управление, а също и напредъка към постигането на съответните цели на политиката. **Инструментът за техническа подкрепа (ИТП)** беше създаден с [Регламент \(ЕС\) 2021/240](#), като се основава на своя предшественик — Програмата за подкрепа на структурните реформи (ППСР, 2017—2020 г.) и е управляван от Генерална дирекция „Подкрепа на структурните реформи“ (ГД REFORM)¹. От създаването си през 2021 г. ИТП предоставя съобразен с конкретните нужди технически експертен опит на всяка държава членка, изправена пред предизвикателства в разработването и изпълнението на своята програма за реформи в широк набор от области на политиката. Тази подкрепа се основава на търсенето и не изисква съфинансиране от страна на държавите членки.

Обхватът на настоящата междинна оценка включва всички проекти, финансирани по циклите на ИТП за 2021 г., 2022 г. и 2023 г., във всичките 27 държави членки. Това обхваща общо 611 проекта за техническа подкрепа, съответстващи на 886 национални компонента на проектите, с общ бюджет от 359 милиона евро. В междинната оценка се анализира **оперативният цикъл на годишните работни програми** по ИТП — от приемането и оценката на исканията на държавите членки за техническа подкрепа до оценката на приключените проекти за техническа подкрепа след изпълнението.

Резултатите от настоящата оценка ще спомогнат за набелязването на възможни способности за подобрене на прилагането на ИТП до края на 2027 г. и ще послужат за основа на обсъжданията и вземането на решения относно бъдещето на техническата подкрепа.

МЕТОДИКА

¹ От 1 февруари 2025 г. DG REFORM беше присъединена към Работната група за реформи и инвестиции ([SG REFORM](#)).

Настоящата оценка се основава на: i) подпомагащо проучване², проведено от независим изпълнител за период от 11 месеца, считано от 21 декември 2023 г.; ii) поредица от четири вътрешни семинара, организирани от ГД REFORM; и iii) данни от мониторинга, включително информация, събрана след приключването на проектите по ИТП чрез механизма за обратна връзка³. В съответствие с насоките на ЕС за по-добро регулиране междинната оценка е оформена според **петте критерия за оценка**: уместност, ефективност, ефикасност, съгласуваност и добавена стойност от ЕС.

Използваните методи за оценка включват **анализ на документи** (на данните от мониторинга на ГД REFORM, документи за проекти по ИТП и други публично достъпни документи) и **консултации със заинтересованите страни**. Дейностите по консултацията включват: i) **открита обществена консултация**; ii) три **проучвания**, насочени към заинтересованите страни в областта на ИТП (доставчици на техническа подкрепа и координиращи органи и органи бенефициери), по които бяха получени 289 отговора; iii) три дискусии с **фокусни групи** с общо 37 участници; и iv) 114 **интервюта**. Оценката се основава и на няколко анализа, включително: i) **анализ на ползите и разходите**; ii) седем **проучвания на конкретни случаи**, обхващащи 98 проекта в различни области на политиката (); и iii) анализ на приноса на проектите по ИТП към **целите на ООН за устойчиво развитие**.

В процеса на оценяване бяха установени някои **ограничения**, по-специално по отношение на оценката на ефективността. **Първото** основно ограничение е свързано с естеството и предназначението на ИТП: Регламентът за ИТП не включва действителното приемане и прилагане на реформи в държавите членки сред общите и специфичните цели на инструмента, а по-скоро се съсредоточава върху „подпомагане на националните органи за подобряване на техния капацитет“. Освен това Регламентът за ИТП не налага конкретни задължения за докладване за държавите членки относно използването на мерките за подкрепа и състоянието на подкрепяните реформи. Второто ограничение е свързано с действащата система за мониторинг и оценка на проектите по ИТП, която не обхваща по систематичен и обективно проверим начин постиженията на проектите по ИТП, особено на равнище резултати и въздействие. Използваните инструменти за събиране на данни (като проучвания и въпросници) разчитат на самоотчетност, което може да доведе до предубеждение в измерванията. Трето, ИТП започна през 2021 г. и около половината от проектите от циклите в периода 2021—

² PPMI и CSES (2025 г.), „Подпомагащо проучване за междинната оценка на Инструмента за техническа подкрепа (2021—2027 г.): окончателен доклад.“ Служба за публикации: https://op.europa.eu/publication/catalogue_number/HT-01-25-000-EN-N.

³ През 2019 г. ГД REFORM въведе двуетапен „механизъм за обратна връзка“ за мониторинг и оценка на отделните проекти по ИТП след тяхното изпълнение. Първо, след приключването на всеки проект за техническа подкрепа до основните заинтересовани страни (служители по политиките на Комисията, органи бенефициери и доставчици на техническа подкрепа) се изпращат „въпросници за удовлетвореността“, за да се събере обратна информация относно проектирането и изпълнението на проекта, взаимодействието между заинтересованите страни, както и относно възможностите за подобрене и извлечените поуки. Второ, 6, 12 или 18 месеца по-късно, друг „въпросник за резултатите“ се изпраща само на органите бенефициери, за да се оцени до каква степен са постигнати очакваните от проекта резултати, като оценката варира между 1 и 10.

2023 г. бяха приключени към момента на настоящата оценка. Резултатите и по-дългосрочното въздействие на подкрепата може да бъдат наблюдавани в държавите членки едва след няколко години, и то само ако конкретните реформи действително са били осъществени, така че е възможно някои резултати от проектите все още да не са реализирани.

Междинната оценка включва **мерки за смекчаване** с цел преодоляване, доколкото е възможно, на тези ограничения и за гарантиране на надеждността на констатациите. По-специално множество източници на данни бяха комбинирани и съпоставени, например чрез допълване на възприятията на заинтересованите страни с по-обективни данни. Освен това беше проведено проучване на конкретни случаи относно последващите действия във връзка с проектите по ППСР, за да се анализира по-добре използването от държавите членки на мерки за техническа подкрепа и тяхната устойчивост в средносрочен план.

Важно е да се признаят горепосочените ограничения. Първо, защото признаването им подготвя по-добре почвата за *последващата* оценка, което ще даде възможност за по-точна оценка на резултатите и въздействията след приключването на програмата. Второ, признаването на тези ограничения предоставя ценна информация, която може да направлява бъдещото планиране и вземане на решения. Понастоящем ГД REFORM работи по няколко направления за подобряване на мониторинга и оценката на ИТП, като преминава към система за мониторинг и оценка, ориентирана в по-голяма степен към резултатите, което би могло да подобри измерването на средносрочното и дългосрочното въздействие на ИТП.

Изпълнителят осъществи всички задачи под контрола на междуправителствена ръководна група и под ръководството на ГД REFORM. Събраните доказателства се считат за представителни и съдържателни, което дава възможност да се предоставят солидни отговори на въпросите за оценка, да се направят надеждни заключения и да се извлекат поуки.

ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ

От създаването си през 2021 г. ИТП предоставя техническа подкрепа на държавите членки за подобряване на техния капацитет за разработване, развитие и изпълнение на реформи, както и за изготвяне, изменение, изпълнение и преразглеждане на планове за възстановяване и устойчивост (ПВУ) в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ).

Като се имат предвид горепосочените ограничения, беше установено, че **прилагането на ИТП като цяло е успешно по отношение на ефективността, ефикасността и съгласуваността през периода 2021—2023 г.** Беше установено също така, че програмата е от голямо значение за удовлетворяване на нуждите на органите бенефициери и държавите членки, което се дължи главно на модела на инструмента. ИТП също така има добавена стойност от ЕС в сравнение с това, което би могло да бъде постигнато само от държавите членки.

Ефективност

Въпреки ограниченията, описани по-горе, констатациите от оценката показват, че между 2021 г. и 2023 г. ИТП е постигнал значителен напредък по отношение на своите **цели**, определени в Регламента за ИТП. По отношение на специфичните си цели ИТП ефективно подпомогна държавите членки при подобряването на техния капацитет за проектиране и провеждане на реформи. Той също така ефективно подпомогна подготовката и изпълнението на националните ПВУ, като допринесе за повече от 500 проекта, пряко или непряко свързани с конкретни ключови етапи на ПВУ.

По отношение на **подкрепата за ПВУ** по време на ранното изпълнение на подкрепата през 2021 г. възникнаха някои несъответствия между сроковете на ключовите етапи на ПВУ и графика за изпълнение на подкрепата по линия на ИТП. В някои случаи подкрепата по ИТП е била предоставена твърде рано, докато в други е била получена твърде късно, за да бъде използвана, което се дължеше на много ограничения период от време. Тези недостатъци подчертават значението на посрещането на нуждите от техническа подкрепа на държавите членки от самото начало на финансирането или на инициативите на политиката, като се гарантира, че графикът и сроковете са надлежно съгласувани.

По-голямата част от заинтересованите страни по ИТП изразиха висока степен на удовлетвореност от успеха и резултатите от проектите за техническа подкрепа. Проектите по ИТП дадоха ценни **крайни продукти**, по-специално препоръки, семинари, обучения и материали за обучение, доклади за анализ, планове за действие и пътни карти, както и насоки. Крайните продукти са използвани в значителна степен от органите бенефициери за постигане на промени на индивидуално и организационно равнище, както и на равнище на политиката. Това допринесе за напредъка в постигането на очакваните **резултати от ИТП**.

ИТП изигра значителна роля за укрепването на всички видове административен капацитет, особено на вътрешните административни механизми за реформи в целия ЕС.

Тези постижения обаче зависят в голяма степен от **национални фактори**, като например ангажираност с реформите, наличие на финансови ресурси за последващи действия във връзка с препоръките, стабилност на персонала, както и политическа и административна приемственост. Действителното постигане на резултати от реформите зависи от по-широките усилия на държавите членки, като се има предвид, че плановите за сътрудничество и подкрепа, в които е изразен ангажиментът им да се ангажират с прилагането на мерки за подкрепа, не са правно обвързващи документи. Въпреки това съществува добър потенциал за умножаване на тези ползи и подобряване на тяхната устойчивост чрез насърчаване на (не)официални връзки за съществуващо и бъдещо сътрудничество и използване на съществуващите знания чрез по-систематично разпространение на резултатите от проектите, постоянна подкрепа от страна на служителите на Комисията и обмен на знания между държавите членки.

Ефикасност

Като цяло изпълнението на ИТП и свързаните с него административни процеси е **до голяма степен ефикасно**. Благодарение на модела на инструмента няма задължения за докладване за държавите членки и **административната тежест** е много ниска в сравнение с други инструменти на ЕС, което се оценява високо от всички държави членки. Органите бенефициери считат, че административната тежест, свързана с процесите на кандидатстване и изпълнение на проектите, е разумна и пропорционална.

Голямото търсене на подкрепа по ИТП е осигурило добро равнище на конкуренция и подбор на висококачествени предложения въз основа на вътрешната оценка, определена за избраните искания по седемте оценени критерия.

За да подобри ефикасността, DG REFORM взе предвид поуките, извлечени от оценките на ППСР, например **чрез опростяване и рационализиране на управлението на програмите**. Въвеждането на многонационални проекти, представляващи около 10 % от всички проекти по ИТП за периода 2021—2023 г., спомогна за решаването на общи проблеми сред държавите членки. Многонационалните и водещите проекти изглеждат **икономически по-ефективни и по-ефикасни по отношение времето** спрямо самостоятелните проекти и избраните по общи искания проекти. Ефикасността на многонационалните проекти обаче може потенциално да бъде засегната от повишената им сложност.

През периода 2021—2023 г. програмата е била ефикасна по отношение на **продължителността на процеса и изпълнението на бюджета** от поетите задължения до плащанията, като е постигнала високо равнище на усвояване на бюджета. Общите **разходи за контрол** в DG REFORM постепенно намаляха през периода 2021—2023 г. и останаха в съответствие с целта на DG REFORM, както и сравними с други програми на ЕС.

Общото време между крайния срок за кандидатстване и началото на техническата подкрепа леко, но непрекъснато, намалява през периода на оценка, възлизайки средно на 11 месеца. Счита се, че свеждането до минимум на времето между подаването на заявлението и действителното начало на проекта е от решаващо значение за успеха на отделните проекти и техния ефективен принос за текущите реформи, особено за да се отговори на неотложните нужди. Може допълнително да се помисли относно годишните срокове за подаване на общи искания и степента, в която определянето на различни срокове би могло да подобри ефикасността при започване на техническата подкрепа.

За проектите по ИТП се използват различни **методи за изпълнение**. Органите бенефициери и доставчиците на техническа подкрепа като цяло бяха много положителни по отношение на яснотата, прозрачността и удобството за ползване на процедурите за кандидатстване и подбора на искания за финансиране, одобряването на резултатите, мониторинга и оценката на проектите. Координиращите органи изразиха по-ниски равнища на удовлетворение от **мониторинга на проектите по ИТП**, особено от инструментите и процедурите, както и от достъпа до съответната информация на национално равнище. Органите бенефициери считат подкрепата на служителите по

политиките на DG REFORM за много полезна от началото до края на техническата подкрепа.

Съгласуваност

По отношение на **вътрешната съгласуваност** при оценката не бяха установени съществени несъответствия между проектите по ИТП в отделните държави членки. Съществуват обаче ограничени доказателства за механизми за сътрудничество между различни проекти по ИТП в една и съща държава членка. При оценката бяха установени също така значителни различия в участието на координиращите органи в изпълнението на програмата в целия ЕС. Съществува възможност за проучване на полезните взаимодействия между финансираните по линия на ИТП проекти в една и съща държава членка в същата област на политиката.

По време на периода на оценка ИТП показва **повишена външна съгласуваност** в сравнение с предшестващата го ППСР, с интервенции на регионално и национално равнище, както и други интервенции на ЕС със сходни цели. ИТП функционира в допълнение към други инструменти и програми на ЕС. При оценката беше установено, че целта на ИТП и неговите дейности допълват тези на Европейския социален фонд плюс, Европейския фонд за регионално развитие и МВУ. ИТП се различава не само по отношение на методите за изпълнение на бюджета, но и по отношение на хоризонталния си характер и широкия си обхват на интервенция (който не се ограничава до конкретна област на политиката), продължителността на предоставената подкрепа и вида на подпомаганя капацитет. Съгласуваността би могла да се подобри допълнително, ако държавите членки стратегически комбинират различни инструменти на ЕС в подкрепа на целия цикъл на реформи — от проектирането до изпълнението. Изглежда, че най-полезните взаимодействия се развиват с МВУ и TAIEХ⁴. Предоставяйки както обща, така и специализирана подкрепа, ИТП успя да се справи с въпроси от решаващо значение за изпълнението на ПВУ, като например управлението и ръководството на проектите. Данните от оценката подчертаха значението на подкрепата по ИТП за укрепване на оперативните способности, необходими за ефективното изпълнение на инициативите по МВУ. В оценката обаче бяха изразени опасения от страна на някои държави членки относно необходимостта от по-цялостен поглед поради наличието на множество инструменти за финансиране в рамката на политиката на ЕС.

ИТП е в съответствие и с процеса на европейския семестър чрез ролята си в изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки (СДП), отправени като част от европейския семестър. Повечето координиращи органи и органи бенефициери заявиха, че проектите по ИТП са подкрепили реформи, насочени в голяма или умерена степен към СДП. Това беше потвърдено от проучванията на конкретни случаи, които показаха, че ИТП е изиграл основна роля в изпълнението на СДП. Въпреки това продължават да съществуват предизвикателства по отношение на систематичния

⁴ **TAIEХ** (Техническа помощ и обмен на информация) е инструмент на ЕС за институционално изграждане, който мобилизира експертния опит на публичния сектор от държавите — членки на ЕС, в духа на „Екип Европа“ в подкрепа на процесите на реформи по света.

мониторинг на начина, по който проектите по ИТП допринасят конкретно за изпълнението на СДП, поради ограничения мандат на ИТП след изпълнението на проекта.

И накрая, проектите по ИТП са тясно съгласувани с основните приоритети на Комисията, като например цифровия и екологичния преход. Нарастващият брой проекти по ИТП, допринасящи за основните приоритети, може да бъде свързан с въвеждането на водещи искания. ИТП получи признание и като ценен инструмент в подкрепа на държавите членки при прилагането на законодателството на ЕС.

Добавена стойност от ЕС

ИТП надхвърли това, което отделните държави членки биха могли да постигнат независимо. По-специално ИТП предлага **международен, особено европейски експертен опит**, който обикновено не е наличен на местно, регионално или национално равнище, като отговаря на специфични нужди, които държавите членки трудно биха могли да посрещнат сами. Чрез съчетаването на международен и местен експертен опит ИТП се доказва като полезен — с местни експерти, които предлагат специфични за контекста идеи, и международни доставчици, които осигуряват по-стратегически подход — и спомогна за повишаване на надеждността и приемането на реформите.

ИТП осигури добавена стойност от ЕС чрез подпомагане на разработването и изпълнението на ПВУ. ИТП оказва **значително трансгранично въздействие** и осигури висока добавена стойност от ЕС чрез изграждане на общности от експерти и устойчиво сътрудничество между държавите членки. Като предлага възможност за създаване на канали за комуникация с партньори и специалисти в различни държави членки, ИТП улесни споделянето на извлечените поуки и добрите практики между държавите членки. Освен това проектите по ИТП изиграха важна роля за изпълнението на политиките и приоритетите на ЕС и за подпомагането на цифровия и екологичния преход. Във връзка с това **водещите проекти** (обхващащи както самостоятелни, така и многонационални проекти) добавят стойност, като подкрепят приоритетите на ЕС, стимулират спазването на регулаторните изисквания и насърчават прилагането на правото на ЕС. Заинтересованите страни обаче отбелязаха, че съществува риск водещите проекти да се отклоняват от конкретната цел на ИТП, която е да се предостави подкрепа, съобразена с нуждите на конкретни държави членки. Сред заинтересованите страни, с които бяха проведени консултации, е налице силен консенсус относно значителния принос на ИТП за цифровия и екологичния преход. По-специално ИТП допринася за екологичния преход повече, отколкото своя предшественик — ППСР.

Многонационалните проекти се считат за ценни заради способността им да се справят с по-широки трансгранични предизвикателства, като същевременно насърчават сътрудничеството и обмена на добри практики между участващите държави. Въпреки това бяха изразени опасения относно тяхната сложност и факта, че тези проекти могат да доведат до по-малка ангажираност и политически ангажимент от страна на участващите държави, което би могло да подкопае техния успех.

Адекватност

Констатациите от консултацията показват, че **ИТП е изключително адекватен инструмент, добре адаптиран към нуждите на държавите членки и техните органи бенефициери**, с подобрения в областите, определени с *последващата* оценка на ППСР. Данните показват, че все още има **нужда от техническа подкрепа**, особено при разработването и прилагането на процедури и методики.

Повечето от консултираните органи бенефициери и координиращи органи се съгласиха, че ИТП е подходящ за предоставяне на техническа подкрепа, и потвърдиха, че проектите по ИТП са успели да отговорят на основните нужди на техните институции, главно благодарение на модела на инструмента и навременното му проектиране. Всички заинтересовани страни считат, че **моделът и структурата** на ИТП са от голямо значение за укрепване на административния и институционалния капацитет на държавите членки за проектиране и провеждане на реформите, необходими за справяне с предизвикателствата, пред които са изправени.

Важно е обаче тези положителни констатации да се вземат предвид в контекста на факта, че подкрепата по ИТП се предоставя почти безплатно на всички държави членки, чиито искания се приемат, независимо от способността им да организират собствена техническа подкрепа. По време на интервютата се откриха някои ограничения в отговора на **спешните нужди** чрез общи покани за представяне на предложения в рамките на годишния цикъл, като се има предвид необходимата продължителност, за да могат проектите да започнат след възникването на необходимостта. Моделът на ИТП показва обаче висока степен на гъвкавост за справяне с непредвидени и нововъзникващи нужди на държавите членки чрез специални покани за представяне на предложения и специални мерки, посочени в Регламента за ИТП. В сравнение с последващата оценка на ППСР и благодарение на тези възможности повечето органи бенефициери и национални координиращи органи се съгласиха, че благодарение на неговия модел ИТП е бил в състояние да отговори на спешни и/или непредвидени нужди на държавата. Въвеждането на водещи искания за подкрепа и на многонационални и многорегионални проекти даде възможност на програмата да отговори по-добре на приоритетите на ЕС и да подобри прилагането и изпълнението на правото на ЕС.

ОСНОВНИ ИЗВЛЕЧЕНИ ПОУКИ

В оценката бяха изтъкнати няколко подобрения в ИТП в сравнение с предшестващата го ППСР, което показва по-активно участие на заинтересованите страни и по-голямо трансгранично измерение. Основните поуки, извлечени от междинната оценка на ИТП въз основа на нейните констатации и заключения, са изложени по-долу:

Модел на ИТП

- **Обусловеният от търсенето характер** на ИТП помага да се гарантира ангажираността на държавите членки с проектите и ангажимента на заинтересованите страни, които са от решаващо значение за успеха на реформите, въпреки че конкретните постижения зависят в голяма степен от **националните фактори**. Привеждането на проектите в съответствие с рамката на европейския семестър и съответните приоритети на ЕС се гарантира по време на процеса на подбор чрез критериите за подбор.
- Настоящият модел на ИТП страда от ограничения при проследяването на конкретни резултати в държавите членки, тъй като правното му основание не се отнася пряко до постигането на реформи, нито налага конкретни изисквания на държавите членки да докладват за състоянието на подпомаганите реформи. В бъдеще тези наблюдения следва да бъдат взети предвид и следва да се проучат начини за подобряване на акцента върху реформите. Освен това следва да се обмислят конкретни задължения за докладване, като същевременно се гарантира, че административната тежест остава пропорционална на дейностите, извършвани в рамките на инструмента.
- Техническата подкрепа следва да поддържа достатъчно гъвкавост, за да отговори на нуждите на държавите членки и да се адаптира към променящите се политически приоритети и ситуации. Публичните органи могат да се сблъскат както с вътрешни, така и с външни промени, включително промени в политиката, икономически и социални предизвикателства, както и променяща се правна и регулаторна среда, които изискват техническа подкрепа и помощ за адаптиране към новите цели и стратегии.
- Моделът на ИТП като цяло е бил ефективно при посрещането на нуждите на държавите членки, но годишният цикъл може да ограничи способността му да реагира на спешните нужди на държавите членки. Въпреки че ИТП ефективно отговори на някои спешни нужди чрез специални покани за представяне на предложения, тези покани изискват значителни инвестиции във време и ресурси.

Изпълнение на проектите по ИТП

- Констатациите от оценката подчертават колко е важно да се определи най-подходящият вид проект за техническа подкрепа, като се вземат предвид силните и слабите страни, нуждите и контекстът на държавите членки. **Многонационалните и водещите** проекти (обхващащи самостоятелни и многонационални проекти) се оказали от голямо значение за изпълнението на приоритетите на ЕС, насърчаването на сътрудничеството и трансграничния обмен на добри практики. **Самостоятелните** проекти изглеждат по-подходящи и по-добре съобразени за справяне с по-специфичните нужди, тъй като дават възможност за по-целенасочени реформи, като се гарантира по-голяма ангажираност от страна на органите бенефициери.
- В проектите за техническа подкрепа са използвани различни **методи за изпълнение**, като сред заинтересованите страни е налице висока степен на удовлетвореност. Данните показват, че частните доставчици може да са по-подходящи за изпълнение на технически задачи, докато международните организации изглеждат по-подходящи да допринасят за по-широки стратегически въпроси и да гарантират последователен отговор в целия ЕС на един и същ вид необходимост в случай на многонационални проекти. Използването на съобразена с конкретните нужди комбинация от методи за изпълнение, като например

комбиниране на TAIEХ с други методи, се оказа ефективен подход, особено за сложни или многонационални проекти.

- Въпреки това са необходими допълнителни усилия, за да се гарантира ефективното използване на резултатите от ИТП и конкретни последващи действия от страна на държавите членки.

Ad hoc подкрепата на ГД „Цифрови услуги“, предоставяща експертни съвети, беше оценена като полезна за изпълнението на проектите. Тази подкрепа се засили след приемането на Регламент (ЕС) 2024/903 за оперативно съвместима Европа. Забележително е, че проектът „Статистически възел за оперативна съвместимост“ получи специалната награда [„ASEDIE 25 години“](#) поради предоставената стойност.

Ролята на Комисията като посредник

- Оценката установи, че Комисията е изиграла **значителна роля в изпълнението** на проектите по ИТП. По-специално активното участие на служителите по политиките на ГД REFORM беше от решаващо значение за подпомагане на разработването на проекти (за улесняване на изпълнението) и за справяне с различните предизвикателства, срещнати по време на изпълнението. От значение е и постоянният им оперативен надзор.
- Заинтересованите страни посочиха, че допълнителната подкрепа от страна на служителите по политиките на Комисията може да бъде полезна след приключването на проектите по ИТП, за да се гарантира трайното постигане на дългосрочни резултати.
- В някои случаи по-активното участие на служители по политиките от **конкретни генерални дирекции на Комисията** беше изтъкнато като полезно за подобряване на изпълнението на проектите по ИТП, особено за проектите по ИТП, свързани с прилагането на правото на ЕС (в случай на сложни законодателни изисквания на ЕС, като например принципа за „ненанасяне на значителни вреди“).

Резултати и устойчивост на техническата подкрепа

- Органите бенефициери са използвали крайните продукти от проектите по ИТП, като например препоръки, констатации от семинари и доклади от анализи, за да постигнат **промени на индивидуално и организационно равнище, както и на равнище на политиката**.
- **Успехът на техническата подкрепа** и постигането на дългосрочни устойчиви резултати зависят от **последователните и систематични последващи действия на държавите членки във връзка с проектите за техническа подкрепа**. Трайната ангажираност от страна на националните органи се оказа решаващ фактор, за да се гарантира, че те предприемат последващи действия и че резултатите от проектите за техническа подкрепа се използват. При оценката беше установено, че тези последващи действия зависят и от национални фактори, като например ангажираност с реформите, наличие на финансови ресурси, стабилност на персонала и политическа и административна приемственост.

- Въпреки това, освен въпросниците за удовлетвореността и резултатите, до момента няма официален ангажимент от страна на националните органи за последващи действия във връзка с проекти за техническа подкрепа (напр. приемане на съответни реформи). Може да се обмислят допълнително начини за стимулиране на държавите членки да предприемат по-последователни и систематични последващи действия във връзка с проектите за техническа подкрепа и да докладват за това. Необходимо е също така да се засилят **мониторингът и оценката на техническата подкрепа** с цел по-добро проследяване на постиженията, обективно и в зависимост от вида на мерките (напр. обучение и изграждане на капацитет, подкрепа за конкретни реформи и препоръки за националните органи и др.), както и да се използват извлечените поуки за подобряване на новите проекти.

Многогодишно измерение

- **Понастоящем ИТП не разполага със средносрочен и дългосрочен програмен подход, който би свързал техническата подкрепа с други програми, за да се подобри тяхната ефективност и да се създаде съгласувана стратегическа визия за техническа подкрепа в дадена държава членка.** Това обаче трябва да се съгласува с годишния характер на инструмента, заложен в Регламента за ИТП. В плановете за сътрудничество и подкрепа е представен краткосрочен стратегически преглед на изпълнението на ИТП, но тези документи не са правно обвързващи. През периода 2021—2023 г. привеждането на техническата подкрепа в съответствие с текущите реформи на национално равнище беше осигурено и чрез националните ПВУ.
- Може да се наложи да се обърне внимание и на определението за **водещи** проекти. Например може да е от полза те да се разработват със средносрочна перспектива, която обхваща няколко години или покани за представяне на предложения за техническа подкрепа. Една средносрочна перспектива за водещите проекти би могла да постави по-силен акцент върху специфичните предизвикателства, пред които са изправени държавите членки и ЕС като цяло, и в същото време да подобри ефикасността чрез намаляване на административната тежест, свързана с годишните консултации с различни служби на Комисията и държавите членки, както и ежегодното адаптиране на корпоративните инструменти.

Тематично измерение и измерение, свързано с политиката

- От 2023 г. насам инициативи като Европейското административно пространство (ComPAct) — включително Програмата за обмен на сътрудничество в областта на публичната администрация (PASE) — предлагат конкретни действия, изпълнявани чрез ИТП, за да се помогне на публичните администрации да посрещнат нуждите на хората и предприятията в целия ЕС. Тези инициативи подчертаха добавената стойност на ИТП за укрепване на административния капацитет на публичните администрации на национално, регионално и местно равнище и за гарантиране на достъпа на всички граждани до навременно и висококачествено предоставяне на обществени услуги. Ако бъдат успешно осъществени, тези инициативи и проекти биха могли да послужат като **въдъновяващ пример по отношение на интегрирането на политиките, съгласуваността и ефективността при предоставянето на техническа подкрепа в различните области на политиката.**

- Инициативата ComPAct предоставя добра платформа и „център за знания“ за предоставяне на техническа подкрепа в областта на управлението и публичната администрация в допълнение към други инструменти на ЕС.
- През годините проектите за техническа подкрепа създадоха изобилие от тематични знания в областта на политиката. През периода на оценка DG REFORM изигра по-активна роля в разпространението на крайните продукти и резултатите от техническата подкрепа, които биха могли да бъдат засилени, за да бъдат използвани по-добре във всички **тематични области**. Платформата на [Академията на ЕС за цифровизиране на финансовите услуги в областта на надзора](#) представлява пример за добра практика за ефективно разпространение с цел насърчаване на използването на материали и резултати от други и приключени проекти, особено в същата област на политиката.
- Чрез ИТП държавите членки се възползваха от съобразен с конкретните нужди технически експертен опит за разработване и изпълнение на цифрови реформи. Той подкрепи проекти, които подобряват цифровото управление, модернизират публичната администрация, подобряват предоставянето на обществени услуги чрез внедряването на цифрови технологии и насърчават трансграничната оперативна съвместимост.

Национално измерение

- Оценката установи, че е налице необходимост от **по-добра координация и полезни взаимодействия между финансираните по линия на ИТП проекти в една и съща държава членка**. Може да е необходимо също така да се обмисли как допълнително да се подобри прегледът и последващите действия във връзка с предоставената подкрепа, като се разработи по-цялостна визия за подкрепата на държавите. Това може също така да спомогне за засилване на полезните взаимодействия и взаимното допълване между различните програми на ЕС, както и за по-добро съгласуване на графиците и специфичните за всяка държава срокове.
- През периода на оценка **ролята на координаторите по държави на ГД REFORM и на координиращите органи** се оказа от ключово значение, за да се гарантира адекватността на предоставените мерки за техническа подкрепа за съответната държава, да се идентифицират всички проблеми, възникващи по време на етапа на изпълнение, и да се предложат подходящи смекчаващи мерки.
- Данните показват неизползван потенциал на координиращите органи да наблюдават необходимостта от техническа подкрепа и използването на резултатите от нея на национално равнище за постигане на средносрочни и дългосрочни резултати (напр. приемане на съответните реформи), както и да възприемат стратегически подход за съчетаване на техническата подкрепа с други програми и инструменти на ЕС.
- При оценката беше установено, че ангажирането на координиращи органи може да зависи от тяхната позиция в институционалната рамка, от размера на публичната администрация на държавата членка и от ресурсите, предназначени за тази задача. Укрепването на институционалната рамка и въвеждането на задължения за докладване за държавите членки може да повиши ефективността на програмата.
- По-официална и единна роля на координиращите органи има потенциала да засили ангажираността с реформите (чрез по-добро приоритизиране на исканията) и да подобри мониторинга на проектите в държавите членки, като същевременно се

запази известна гъвкавост при адаптирането на ролята им към специфичния контекст на всяка държава членка.

Трансгранично измерение

- ИТП показва значително **трансгранично въздействие**, като многонационалните проекти се справят с по-широки трансгранични предизвикателства и укрепват сътрудничеството и обмена на знания и добри практики между участващите държави.
- По програмата са изградени общности от експерти и устойчиво сътрудничество между държавите членки, което осигурява висока добавена стойност от ЕС.
- ИТП също така изигра важна роля за повишаване на надеждността и приемането на реформите, като повиши тяхната легитимност и видимост на национално равнище и на равнище ЕС.
- Въвеждането на **многонационални и многорегионални** искания също доведе до значително повишаване на ефикасността, като даде възможност за подбор на множество заявки в рамките на един договор или споразумение. Тези проекти обаче пораждат известен риск от размиване на специфичните за всяка държава нужди, ограничавайки ангажираността на държавите членки, които напредват с различни темпове.
- Въвеждането на **водещи искания** беше счетено за успешно, тъй като те позволиха по-добро съгласуване между националните реформи и приоритетите на ЕС, като стимулират спазването на регулаторните разпоредби и насърчавайки прилагането на правото на ЕС. Тези проекти биха могли да отговорят на по-дългогодишни структурни предизвикателства в държавите членки и в ЕС като цяло.

Полезни взаимодействия с други програми на ЕС

- ИТП е бил ефективен в подкрепа на изпълнението на реформите, като значителен брой от тях са свързани с конкретни ключови етапи на ПВУ. Включването на техническа подкрепа от самото начало на усвояването на фондовете и другите инструменти на политиката, както бе направено в конкретни случаи за МВУ, би могло да бъде от полза и да спомогне да се гарантира, че изискванията за административен капацитет са изпълнени и че графиците са синхронизирани.
- ИТП е съгласуван с **други процеси на ЕС**, като например европейския семестър, и допринася за постигането на приоритетите на ЕС, включително цифровия и екологичния преход.
- ИТП може да подобри ефективността на други програми чрез изграждане на административния и институционалния капацитет, необходим за успешното им прилагане. Оценката обаче показва, че някои държави членки биха предпочели да имат по-цялостен поглед предвид наличието на множество инструменти за финансиране в политическата рамка на ЕС.